

ประโยค ป.ศ.๗

แปล มคธเป็นไทย

สอบ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

๑. ยสฺมา हि อสฺวเร จิตฺตฺส ปุคฺคฺลฺลสฺส อคฺคฺตา ทุพฺพฺรตฺตญฺเจว ทฺุโปสฺตตฺตญฺ
 อปาพฺชติ ตฺสฺมา อสฺวโร ทุพฺพฺรตฺตา ทฺุโปสฺตตฺติ จ วฺุจฺจติ ๑ ยสฺมา ปน อสฺวเร จิตฺตฺส
 อคฺคฺตา จตฺุสฺส ปจฺจเยสฺสุ มหิจฺจตฺตํ สิเนรุปฺปมาณฺปิ จ ปจฺจเย สทฺธา อสฺนตฺุจฺจิ ตฺปาพฺชติ
 ตฺสฺมา อสฺวโร มหิจฺจตฺตา อสฺนตฺุจฺจิตฺตฺติ จ วฺุจฺจติ ๑ ยสฺมา จ อสฺวเร จิตฺตฺส อคฺคฺตา
 คณฺสงฺคณฺิกาย เจว กิเลสฺสงฺคณฺิกาย จ สํวตฺตติ โกสฺซชฺชานฺุคฺโคติ จ โหติ อฏฺุทฺุสฺสิตฺวตฺุ
 ปาปริุริยา สํวตฺตติ ตฺสฺมา อสฺวโร สงฺคณฺิกา เจว โกสฺซชฺชญาติ วฺุจฺจติ ๑ สุภฺรตฺตาย ๑เป๑
 วิริยารมฺภสฺส วณฺณํ ภาสิตฺวาติ สุภฺรตฺตาทินํ วตฺุฏฺุทฺุสฺส สํวรสฺส จ วณฺณํ ภาสิตฺวาติ
 อตฺุโถ ๑ ยสฺมา हि อสฺวโร ปหฺวย สํวเร จิตฺตฺส อคฺคฺตา สฺุภฺโร โหติ สฺุโปสฺส จตฺุสฺส ปจฺจเยสฺสุ
 อปฺปิจฺจตฺตํ นิตฺตตฺนฺุภาวํ อปาพฺชติ เอกเมกสมฺนิญฺจ ปจฺจเย ยถาลาภยถาลยถาสารุปฺปวเสน
 ตฺิปปฺภาย สนฺตฺุจฺจียา สํวตฺตติ ตฺสฺมา สํวโร สุภฺรตฺตา เจว สฺุโปสฺสตา จ อปฺปิจฺจโถ จ
 สนฺตฺุจฺจโถ จาติ วฺุจฺจติ ๑ ยสฺมา ปน อสฺวโร ปหฺวย สํวเร จิตฺตฺส อคฺคฺตา กิเลสํ
 สลฺเลขตฺตาย เจว นินฺุทฺุณนตฺตาย จ สํวตฺตติ ตฺสฺมา สํวโร สลฺเลขโช จ รฺุโถ จาติ วฺุจฺจติ ๑
 ยสฺมา จ อสฺวโร ปหฺวย สํวเร จิตฺตฺส อคฺคฺตา กายวajanํ อปฺปาสาติกํ อปฺปาสาทนียํ
 อสนฺตมสสารุปฺปิ กายวจิทฺุจฺจริตฺตํ จิตฺตฺส อปฺปาสาติกมปฺปาสาทนียํ อสนฺตมสสารุปฺปิ
 อกฺุสลวิตกฺุคฺคตฺตยญฺจ อนฺุคฺคณฺม ตพฺพิปริตฺส กายวจิสฺุจฺจริตฺส กฺุสลวิตกฺุคฺคตฺตยสฺเสว จ
 ปาสาติกสฺส ปสาทนียสฺส สนฺตสฺส สารุปฺปสฺส ปาปริุริยา สํวตฺตติ ตฺสฺมา สํวโร ปาสาทิกโถติ
 วฺุจฺจติ ๑ ยสฺมา ปน อสฺวโร ปหฺวย สํวเร จิตฺตฺส อคฺคฺตา สทฺพฺกิเลสํปจฺจยภฺุตฺตาย วิวฏฺุฏฺาย
 อฏฺุทฺุวิริยารมฺภวตฺุปฺปาปริุริยา จ สํวตฺตติ ตฺสฺมา สํวโร อปจโย เจว วิริยารมฺภโก จาติ
 วฺุจฺจติ ๑

(ปฺุณฺทมนฺคปาสาทิกา ปฺุณฺทปารวชิท หน้า ๒๕๕-๒๖๐)

๒. สุตปริสงกิตนนาม อิเรกจโจ อนุธการเว วา ปฏิจจนเน วา โอกาเส มาตุคามเน
 สทธิ ภิกขุโน ตาทิสํ ปฏิสนธารวจนํ สุมาติ สมเป อดลํ วิชฆมานมปิ อตติ นตฺถิติ น
 ชานาติ โส อทธา อิมลํ กตํ วา กริสสนติ วาติ ปริสงกติ อิํ สุตปริสงกิตํ ๑
 มุตปริสงกิตนนาม สมพหุลา รุตตา รตติภาเค ปุ่ผลคนธมฺสสุราทีนิ คเหตุวา อิตฺถิหิ สทธิ
 เอกํ ปจจนตวิหาร์ คนตฺวา มณฺทเป วา โภชนสาลาทีสุ วา ยถาสุขํ กิหิตฺวา ปุ่ผาทีนิ
 วิกิริตฺวา คตา ปุ่ทิวเส ภิกขุ ตํ วิปฺปการํ ทิสฺวา กสฺสิทํ กมฺมนติ วิจินนติ ตตร จ เกนจิ
 ภิกขุณา ปเลว วุฏฺฐหิตฺวา วตฺตสีเสน มณฺทปํ วา โภชนสาลํ วา ปฏิชคฺคนเตน ปุ่ผาทีนิ
 อามญฺชานิ โทหนฺติ เกนจิ อุปฺภฺจจากฺกุลโต อหญฺเหหิ ปุ่ผาทีหิ ปุ่ชา กตา โหติ เกนจิ
 เกสชฺชตฺถํ อวิฏฺฐํ ปิตํ โหติ อด เต กสฺสิทํ กมฺมนติ วิจินนตา ภิกขุ หตฺถคนธณฺจ
 มุชคนธณฺจ ฆายิตฺวา เต ภิกขุ ปริสงกนฺติ อิํ มุตปริสงกิตํ ๑ ตตฺถ ทิฏฺฐํ อตฺถิ สมฺลกํ
 อตฺถิ อมฺลกํ ทิฏฺฐเมว อตฺถิ สลฺยาสมฺลกํ อตฺถิ สลฺยวาอมฺลกํ ๑ เอส นโย สฺเตปิ ๑
 ปริสงกิตฺเต ปน ทิฏฺฐปริสงกิตํ อตฺถิ สมฺลกํ อตฺถิ อมฺลกํ ทิฏฺฐปริสงกิตฺเตว อตฺถิ สลฺยาสมฺลกํ
 อตฺถิ สลฺยวาอมฺลกํ ๑ เอส นโย สุตมุตปริสงกิตฺเตสุ ๑ ตตฺถ ทิฏฺฐํ สมฺลกนฺนาม ปาราชิกํ
 อาปชฺชนตํ ทิสฺวา ว ทิฏฺฐโ มยาติ วทติ ๑ อมฺลกนฺนาม ปฏิจจนฺโนกาสโต นิชฆมนตํ ทิสฺวา
 วิติกกมํ อทิสฺวา ทิฏฺฐโ มยาติ วทติ ๑ ทิฏฺฐเมว สลฺยาสมฺลกนฺนาม ทิสฺวา ว ทิฏฺฐสลฺย
 หุตฺวา โจเทติ ๑ สลฺยวาอมฺลกนฺนาม ปุ่พฺเพ ปาราชิกวิติกกมํ ทิสฺวา ปจฺจา อทิฏฺฐสลฺย
 ชาโต โส สลฺยวาย อมฺลกํ กตฺวา ทิฏฺฐโ มยาติ โจเทติ ๑

(มุติยสมันตปาสาทิกา สังฆาทิเสส หน้า ๕๑-๕๒)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๗

แปล มคธเป็นไทย

พ.ศ. ๒๕๔๖

๑. จริงอยู่ เพราะเหตุที่ตนของบุคคลผู้ดำรงอยู่ในอสังวร ย่อมถึงความเป็นผู้
 เลี้ยงยาก และความเป็นผู้บำรุงยาก ฉะนั้น อสังวร สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึง
 ตรัสว่า ความเป็นผู้เลี้ยงยากและความเป็นผู้บำรุงยาก ฯ อนึ่ง เพราะเหตุที่ตนของ
 บุคคลผู้ดำรงอยู่ในอสังวร ย่อมถึงความเป็นผู้มักมากในปัจจุบัน ๔ และได้ปัจจัยทั้ง
 หลาย แม้มีขนาดเท่าเขาพระสุเมรุแล้ว ก็ยังถึงความเป็นผู้ไม่สันโดษ ฉะนั้น อสังวร
 จึงตรัสว่า ความเป็นผู้มักมาก และความเป็นผู้ไม่สันโดษ ฯ อนึ่ง เพราะเหตุที่ตน
 ของบุคคลผู้ดำรงอยู่ในอสังวร ย่อมเป็นไปเพื่อความคลุกคลีด้วยหมู่ และเพื่อความ
 หมักหมมด้วยกิเลสและเป็นคนที่ไปตามความเกียจคร้าน คือ ย่อมเป็นไปเพื่อความ
 บริบูรณ์ แห่งที่ตั้งแห่งความเกียจคร้าน ๘ ประการ ฉะนั้น อสังวร จึงตรัสว่า ความ
 คลุกคลีและความเกียจคร้าน ฯ

คำว่า สุภรตาย ฯเปฯ วิริยารมภุสฺส วณฺณํ ภาสิตฺวา ดังนี้ ความว่า และ
 ตรัสคุณแห่งสังวร อันเป็นที่ตั้งแห่งคุณมีความเป็นคนเลี้ยงง่าย เป็นต้น ฯ จริงอยู่
 เพราะเหตุที่ตนของบุคคลผู้ละอสังวร ดำรงอยู่ในสังวร ย่อมเป็นผู้เลี้ยงง่าย บำรุงง่าย
 ย่อมถึงความเป็นผู้มักน้อย คือ ความเป็นผู้ไม่ทะเยอทะยานในปัจจุบัน ๔ และเป็นไป
 เพื่อความสันโดษ ๓ ประเภท คือ ยถาลาภสันโดษ ยถาพละสันโดษ และยถา
 สารูปสันโดษ ในปัจจัยแต่ละอย่าง ฉะนั้น สังวร จึงตรัสว่า ความเป็นผู้เลี้ยงง่าย
 ความเป็นผู้บำรุงง่าย เป็นผู้มักน้อย และเป็นผู้สันโดษ ฯ

อนึ่ง เพราะเหตุที่ตนของบุคคลผู้ละอสังวร ดำรงอยู่ในสังวร ย่อมเป็นไป
 เพื่อความขัดเกลา และเพื่อความกำจัดกิเลสทั้งหลาย ฉะนั้น สังวร จึงตรัสว่า ความ
 ขัดเกลาและความกำจัด ฯ

อนึ่ง เพราะเหตุที่ตนของบุคคลผู้ละอสังวร ดำรงอยู่ในสังวร ไม่เข้าไปใกล้
 กายทุจริตและวจีทุจริต อันไม่น่าเลื่อมใส ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเลื่อมใส ไม่สงบ ไม่
 เรียบร้อยแห่งกายและวาจา และอกุศลวิตก ๓ อันไม่เป็นที่พอใจ ไม่เป็นที่ตั้งแห่ง

ความผ่องใส ไม่สงบ ไม่เรียบร้อย แห่งจิต ย่อมเป็นไปเพื่อความบริบูรณ์แห่งกายสุจริต วจีสุจริต และแห่งกุศลวิตก ๓ อันเป็นที่ผ่องใส เป็นที่ตั้งแห่งความผ่องใส สงบ เรียบร้อย (แห่งจิต) ซึ่งตรงกันข้ามจากทุจริตและอกุศลวิตกนั้น ฉะนั้น สังวร จึงตรัสว่า อากาโรที่น่าเลื่อมใส ฯ อนึ่ง เพราะเหตุที่ตนของบุคคลผู้ละสังวร ดำรงอยู่ในสังวร ย่อมเป็นไปเพื่อพระนิพพาน อันเป็นที่ไม่สะสมกิเลสทั้งปวง และเพื่อความบริบูรณ์แห่งที่ตั้งแห่งความปรารถนาความเพียร ๘ อย่าง ฉะนั้น สังวร จึงตรัสว่า การไม่สะสม และการปรารถนาความเพียร ดังนี้แล ฯ

๒. เรื่องที่ชื่อว่า รังเกียจด้วยได้ยิน (พึงทราบดังนี้) คือ คนบางคนในโลกนี้ ได้ยินคำปฏิสันถารเช่นนั้นของภิกษุกับมาตุคาม ในโอกาสที่มีด หรือกำบัง ไม่ทราบคนอื่นแม้มีอยู่ในที่ใกล้ๆ มีหรือไม่มี เขารังเกียจว่า สองคนนี้ทำกรรมเข้าแล้ว หรือจักทำแน่นอน นี้อธิบาย เรื่องที่รังเกียจด้วยได้ยิน ฯ เรื่องที่ชื่อว่า รังเกียจด้วยได้ทราบ (พึงทราบดังนี้) คือ ในตอนกลางคืน พวกนักเลงจำนวนมาก ถีอดอกไม้ของหอม เนื้อ และสุราเป็นต้น ไปยังวิหารทำวัดแห่งหนึ่ง พร้อมด้วยพวกสตรี เล่นกันตามสบายที่มณฑป หรือที่หอดฉัน เป็นต้น ทั้งดอกไม้เป็นต้นไว้เกลื่อนกลาดแล้วก็ไปเสีย ในวันรุ่งขึ้น ภิกษุทั้งหลายเห็นอาการอันแปลกนั้น จึงพากันสืบหาว่า นี่เป็นการกระทำของใคร ก็บรรดาภิกษุทั้งหลาย ภิกษุบางรูปลุกขึ้นแต่เช้าตรู่ จัดแจงมณฑปหรือหอดฉัน โดยมุ่งวัตรเป็นใหญ่ จำเป็นต้องจับต้องดอกไม้เป็นต้น บางรูปต้องทำการบูชาด้วยดอกไม้เป็นต้น ที่ตนนำมาจากตระกูลอุปัฏฐาก บางรูปต้องดื่มยาตอง ชื่ออริฏฐะ เพื่อเป็นยาครั้งนั้น ภิกษุเหล่านั้น ผู้สืบหาอยู่ว่า นี่เป็นการกระทำของใคร ได้กลิ่นมือและกลิ่นปากแล้วจึงรังเกียจภิกษุเหล่านั้น นี้อธิบาย เรื่องที่รังเกียจด้วยได้ทราบ ฯ

บรรดาเรื่องที่ได้เห็นเป็นต้นนั้น เรื่องที่ได้เห็นมีมูลก็มี ไม่มีมูลก็มี เรื่องที่ได้เห็นนั่นเอง มีมูลด้วยอำนาจสัญญา ก็มี ไม่มีมูลด้วยอำนาจสัญญา ก็มี ฯ แม้ในเรื่องที่ได้ยิน ก็นัยนี้ ฯ

ส่วนในเรื่องที่รังเกียจ พึงทราบความต่อไปนี้ เรื่องที่รังเกียจด้วยได้เห็น มีมูลก็มี ไม่มีมูลก็มี เรื่องที่รังเกียจด้วยอำนาจได้เห็นนั่นเอง มีมูลด้วยอำนาจสัญญา ก็มี ไม่มีมูลด้วยอำนาจ สัญญา ก็มี ฯ ในเรื่องที่รังเกียจด้วยอำนาจได้เห็นและได้ทราบ ก็นัยนี้ ฯ ในคำว่า มีมูล เป็นต้นนั้น เรื่องที่ได้เห็น ชื่อว่า มีมูล ได้แก่ บุคคลเห็นภิกษุ ผู้ต้องปาราชิกจริง ๆ แล้วกล่าวว่า ข้าพเจ้าเห็น ฯ

เรื่องที่ชื่อว่า ไม่มีมูล ได้แก่ บุคคลเห็นภิกษุออกจากโอกาสที่กำลัง (แต่) ไม่เห็นการล่วงละเมิด กล่าวว่ ข้าพเจ้าเห็น ฯ เรื่องที่เห็นนั่นเอง ชื่อว่า มีมูลด้วยอำนาจสัญญา ได้แก่ เขาพอได้เห็นเท่านั้นก็เป็นผู้มีความสำคัญว่า ได้เห็น แล้วจึงโจทก์ ฯ

เรื่องที่ชื่อว่า ไม่มีมูลด้วยอำนาจสัญญา ได้แก่ ในเบื้องต้น บุคคลเห็นการล่วงละเมิดด้วยปาราชิก ภายหลัง เกิดมีความสำคัญว่า ไม่ได้เห็น เขาทำเรื่อง (มีมูล) ไม่ให้มีมูลด้วยสัญญาแล้วโจทก์ว่า ข้าพเจ้าเห็น ฯ

พระวิสุทธรังศาจารย์	ญาณส่วโร	วัดเทพธิดาราม	แปล
สนามหลวงแผนกบาลี			ตรวจแก้.